

Sint-Amandsberg – Staf Bruggenstraat
archeologisch vooronderzoek – oktober 2015
J. HOORNE, F. DE KREYGER & R. DE BRANT

DL&H-Rapport 25

Colofon

Project
Sint-Amandsberg – Staf Bruggenstraat
Archeologisch vooronderzoek

Opdrachtgever:
Zeker Wonen nv
Antwerpsesteenweg 897a
9041 Oostakker

Uitvoerder:
De Logi & Hoorne bvba
Canadezenlaan 1A
9991 Adegem
BTW BE 0845.028.465 RPR Gent
www.dl-h.be

DL&H-Rapport 25
ISSN 2294-0790
© 2015 – De Logi & Hoorne bvba

Niets uit deze publicatie mag vermenigvuldigd worden, opgeslagen in geautomatiseerde gegevensbestanden en/of openbaar gemaakt worden onder enige vorm of wijze ook (digitaal, mechanisch, door fotokopie) zonder toestemming van De Logi & Hoorne bvba

Inhoud

Voorwoord	5
Administratieve fiche	5
1. Inleiding	7
2. Aanleiding en doel van het onderzoek	7
3. Geografische en bodemkundige situering	8
4. Archeologische voorkennis	9
5. Tijds kader	11
6. Methodologie	11
7. Resultaten	13
7.1. Bodemkunde en natuurlijke sporen	13
7.2. Antropogene sporen	16
8. Conclusies en aanbevelingen	19
Bibliografie	19

Voorwoord

Een perceel van ongeveer 1250m² langs de Staf Bruggenstraat in Sint-Amandsberg wordt door Zeker Wonen nv ontwikkeld tot vier wooneenheden. Gezien de ligging adviseerde Stadsarcheologie Gent een archeologisch vooronderzoek voorafgaand aan de werken. Op 30 oktober onderzocht De Logi & Hoorne bvba het terrein door middel van proefsleuven en een klein kijkvenster. Verspreid over dit terrein werden vooral recente sporen aangetroffen, alsook één enkel paalspoor dat ouder lijkt, maar niet dateerbaar is. Gezien de beperkte resultaten is een vervolgonderzoek niet aangewezen.

Dit vooronderzoek kon vlot tot een goed einde worden gebracht door de goede samenwerking tussen en met verschillende instanties en personen. We danken Stephan Watty en Thomas Lievens van Zeker Wonen nv, Gunter Stoops van Stadsarcheologie Gent en kraanfirma Luc Willems bvba.

Administratieve fiche

Site:	Sint-Amandsberg —Staf Bruggenstraat 2015
Ligging:	Staf Bruggenstraat te Sint-Amandsberg (Gent, Oost-Vlaanderen)
Lambert 72-coördinaten:	X: 106733, Y: 195608; X: 106766, Y: 195585; X: 106750, Y: 195561; X: 106715, Y: 195580 (hoekpunten projectgebied)
Kadaster:	Gent, afdeling 18, sectie B, perceel 315v4 en (partim) 315m3
Onderzoek:	vooronderzoek met ingreep in de bodem / proefsleuven
Opdrachtgever:	Zeker Wonen nv
Eigenaar terrein:	Zeker Wonen nv
Uitvoerder:	De Logi & Hoorne bvba
Vergunning:	2015/481
Vergunninghouder:	Johan Hoorne
Vergunning metaaldetectie:	2015/481 (2)
Vergunninghouder metaaldetectie:	Johan Hoorne
Wetenschappelijke begeleiding:	/
Bijzondere voorwaarden:	Bijzondere voorwaarden bij de vergunning voor een archeologische prospectie met ingreep in de bodem: Gent, Sint-Amandsberg, Staf Bruggenstraat
Bewaarplaats archief:	De Zwarte Doos Dulle-Grietlaan 12 9050 Gentbrugge (Gent)
Grootte projectgebied:	1250 m ²
Grootte onderzoeksgebied:	1250 m ²
Termijn:	terreinwerk: 30 oktober 2015 verwerking: 30 oktober, 3 en 4 november 2015
Archeologen:	Frederik De Kreyger Johan Hoorne Raph De Brant
Verwachting:	ongekend
Resultaten:	Recente kuilen en greppels, één niet dateerbaar paalspoor
Aanbeveling:	geen verder onderzoek

1. Inleiding

Vrijdag 30 oktober voerde De Logi & Hoorne bvba in opdracht van Zeker Wonen nv een archeologisch vooronderzoek uit. Op een terrein van 1250m² langs de Staf Bruggenstraat worden vier wooneenheden gerealiseerd. Voor de werken plaatsvinden, was op aangegeven van Stadsarcheologie Gent een archeologische evaluatie noodzakelijk.

Het vooronderzoek werd uitgevoerd met vijf proefsleuven en één klein kijkvenster. Op het terrein werden enkel grondsporen aangetroffen, waarvan de meeste antropogeen zijn. Er komen vooral recente sporen voor, zowel kuilen – al dan niet gevuld met recent puin en aardewerk – als greppels. Centraal kwam ook één ouder paalspoor voor. Het kijkvenster dat naar aanleiding van deze vondst werd aangelegd, leverde echter geen bijkomende sporen op. Gezien dit spoor ongedateerd bleef, en er behalve verstoringen geen bijkomende archeologische indicaties zijn, wordt geen vervolgonderzoek geadviseerd.

Dit rapport vormt de schriftelijke neerslag van het archeologisch vooronderzoek. De eerste hoofdstukken plaatsen het project in een ruimer kader: wat is de aanleiding en het doel van het onderzoek, wat is de geografische en bodemkundige situering, wat is de archeologische voorkennis, en wat is de toegepaste methode bij zowel het terreinwerk als de verwerking. Een groter hoofdstuk gaat in op de resultaten van dit onderzoek, gevolgd door een synthese en daaraan gekoppeld advies omtrent het vervolgtraject. Bij dit rapport hoort ook een digitale bijlage, waar het grondplan in verschillende bestandsformaten geraadpleegd kan worden, en waar ook de verschillende lijsten, Harrismatrices, een selectie van de foto's en een digitale versie van dit rapport raadpleegbaar is.

2. Aanleiding en doel van het onderzoek

Het 1250m² grote terrein – waarop tot voor kort een loods met tuin stond – wordt omgevormd tot vier bouwloten. De werken die gepaard gaan met het bouwrijp maken van de percelen en de bouwactiviteiten zelf verstoren in grote mate het bodemarchief. Archeologische relicten die

Figuur 1: De geplande bouwloten op het perceel
(© Zeker Wonen)

er aanwezig kunnen zijn, zouden in dit geval (ten dele) vernietigd worden. Gezien het potentieel van de regio op archeologisch gebied, besliste Stadsarcheologie Gent een archeologisch vooronderzoek op te leggen. Dit met de bedoeling om na te gaan of er een archeologische vindplaats op de terreinen gelegen is, en om de aard, datering, bewaring en ruimtelijke spreiding van deze in te kunnen schatten en een gefundeerde keuze met betrekking tot een eventueel vervolgonderzoek te kunnen maken.

3. Geografische en bodemkundige situering

Het projectgebied situeert zich langs de Staf Bruggenstraat in Sint-Amandsberg, een deelgemeente van Gent. Het terrein is op ongeveer 250m ten noorden van Campo Santo gelegen, het beschermde kerkhof, en op ongeveer 700m ten noorden van de dorpskern. Kadastraal gezien gaat het om perceel 315v4 en een deel van perceel 315m3 van afdeling 18, sectie B van Gent. In totaal is het projectgebied 1250m² groot. Op het uiterst westelijke stuk van het terrein stond vroeger een loods, die op het moment van de prospectie al gesloopt was. De rest van het terrein was in gebruik als tuin, met verspreid opgeschoten dennen, andere begroeiing en voornamelijk gras.

Figuur 2: Het projectgebied aangeduid op een orthogonale luchtfoto (© www.gisoost.be)

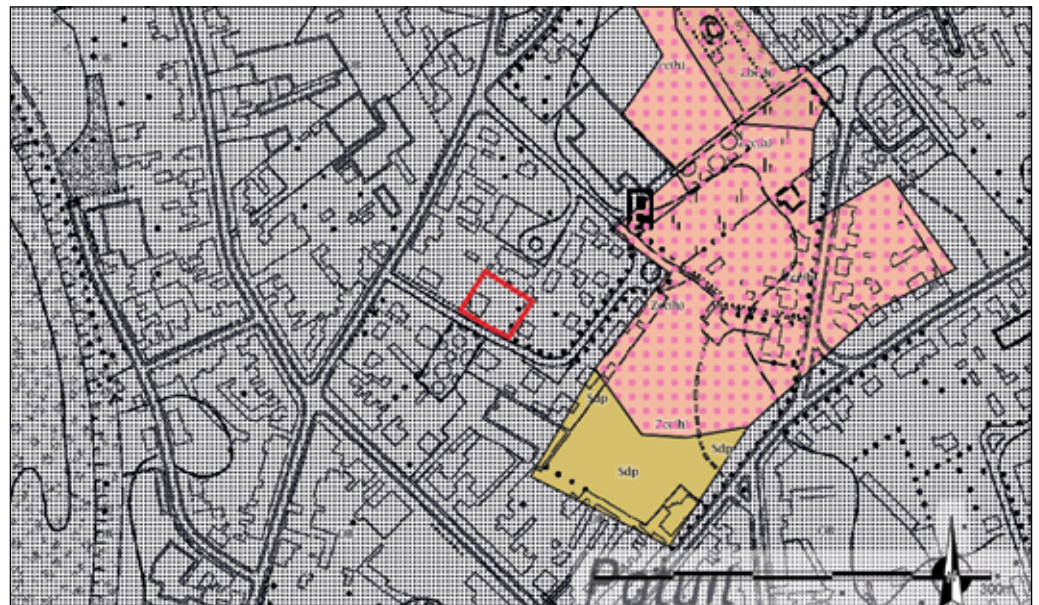
Figuur 3: Het projectgebied aangeduid op een uittreksel van de topografische kaart (© www.gisoost.be)

Geologisch gezien bevindt het projectgebied zich in de Vlaamse Vallei, hier opgevuld met een pleistoceen zandig opvullingspakket van ongeveer 15m dik. Daaronder bevindt zich een tot 56m diepe zandige afzetting uit het onder-Paniseliaan (lid van Vlierzele, uit het tertiair). Op de bodemkundige kaart staat het terrein gekarteerd als OB ofwel overbouwd. De naburige gekarteerde gronden zijn een Sdp bodem, ofwel een matig natte lemige zandbodem zonder profielontwikkeling, en een Zcc(h) bodem, ofwel een matig droge zandbodem met verbrokkelde textuur B-horizont. Het hoogste punt van het terrein bedraagt 6,90m TAW en is gelegen tegen de oostelijke begrenzing van het projectgebied. Het laagste punt – 6,40m TAW – is gelegen in de zone van het afgebroken gebouw. Met het blote oog is eveneens al waar te nemen dat de zone van de afbraak een 25-tal centimeter lager ligt dan het omringend terrein. Toch lijkt het terrein licht te hellen vanaf het lagere westelijke gedeelte naar het hogere oostelijke gedeelte.

4. Archeologische voorkennis

Het projectgebied zelf is nog nooit onderwerp geweest van enig soort archeologisch onderzoek. Toch zijn er in de nabijheid enkele gekende archeologische vindplaatsen waar wel bewijzen van menselijke occupatie in het verleden zijn.

De belangrijkste site in de nabijheid bevindt zich op zo'n 400m ten noordnoordwesten van het projectgebied. Gent – Hogeweg (Centrale Archeologische Inventaris 151115; Centrale Archeologische Inventaris 32172) is een omvangrijke archeologische vindplaats die voor het eerst gedocumenteerd werd in de jaren 1980 (RAVESCHOT *et al.* 1984). In 2010 vond er een prospectieonderzoek plaats naar aanleiding van een nieuw bouwproject (LALOO & BLANCHAERT 2010), gevolgd door een grootschalige opgraving in 2011 (DYSELINCK 2013). Het oudste spoor is een finaal neolithisch grafmonument. Zo'n grafmonument bestond oorspronkelijk uit een grafheuvel met een omgrenzende circulaire randstructuur, meestal een greppel of gracht, maar ook een palenkrans is mogelijk. Het grafheuvellichaam verdween na verloop van tijd volledig (voornamelijk door landbouwactiviteiten en erosie), tijdens archeologisch onderzoek worden meestal enkel de gedempte circulaire grachten aangetroffen. Rond dat finaal neolithische graf ontstond in de midden bronstijd een uitgestrekt grafveld van verschillende grafmonumenten die variëren in diameter tussen 7 en 52m. Sommige cirkels waren enkelvoudig, andere meervoudig. Het grafveld was aangelegd op een typische plaats: de uitloper van een dekzandrug, zodat het grafveld gezien kon worden vanuit de ruime omgeving. De eerste bewoning op de site situeerde zich vanaf de vroeg ijzertijd, wanneer vijf boerderijen werden geïnstalleerd op de site. Vanaf de late ijzertijd, rond het begin van de jaarrekening, en zeker in de Romeinse periode kwamen tal van huizen en bijgebouwen voor in het oosten van het terrein. Mogelijk bevond er zich ook een aftakking van een Romeinse weg op het terrein. Een hele poos later werd in de Tweede Wereldoorlog een loopgravencomplex aangelegd ter verdediging van het rangeerstation. Deze

Figuur 4: Het projectgebied aangeduid op een uittreksel van de bodemkaart
(© www.dov.vlaanderen.be)

opgraving is niet alleen voor de directe omgeving – waartoe het projectgebied behoort – van belang, het is een site van bovenregionaal belang.

Iets verder, op ongeveer 1000m ten noorden bevindt zich de site Sint-Amansberg – Sint-Bernadettestraat (Centrale Archeologische Inventaris 206997) waar tijdens een archeologisch vooronderzoek een Romeins brandrestengraf en enkele nederzettingssporen zijn aangetroffen (REYNS *et al.* 2014). Eveneens tijdens een vooronderzoek is op de site Sint-Amansberg – Ombeekhof (Centrale Archeologische Inventaris 207363), op ongeveer 1600m ten noordoosten van het projectgebied, zijn verschillende sporen uit de volle middeleeuwen aangetroffen die wijzen op de aanwezigheid van een nederzetting (REYNS & DIERCKX 2014). Ten oosten van de Staf Bruggenstraat, op ongeveer 950m afstand, bevindt zich een ander archeologisch vooronderzoek in Sint-Amansberg – Lijnmolenstraat, waar een kuil met handgemaakt aardewerk – vermoedelijk in de late ijzertijd of vroeg-Romeinse periode te plaatsen – is onderzocht (SMET & VAN GOIDSENHOVEN 2013). In de ruimere regio zijn nog meer archeologische vindplaatsen gekend, die allen verschillende aspecten en periodes van het menselijke verleden belichten. Deze onderzoeken, en vooral de dichtstbijzijnde van Gent – Hogeweg, wijzen op het archeologische potentieel van het projectgebied.

Het projectgebied ligt niet ver ten noorden van het dorpscentrum van Sint-Amansberg. Sint-Amansberg wordt al vroeg vermeld in de historische bronnen, zeker de Kapelleberg of Sint-Amansberg zelf, de getuigenheuvel waarop de kerk en het bijhorende kerkhof – Campo

Figuur 5: Het terrein aangeduid op een uittreksel van de kaart van Ferraris (© www.geopunt.be)

Figuur 6: Het terrein aangeduid op een uittreksel van de Poppkaart (© www.geopunt.be)

Santo – is gelegen. Sint Amandus zou er in de 7de eeuw een gehangene terug tot leven gewekt hebben, vandaar ook de naamgeving (GYSSELING 1974: 14-15). Op een deel van het huidige kerkhof zou de Sint-Baafsabdij het hof van Zingem gesticht hebben. Het hof van Zingem wordt voor het eerst in 955 vermeld, maar zou teruggaan op een oudere nederzetting. Een andere vroegmiddeleeuwse nederzetting – Slote – zou meer ten noorden van het projectgebied liggen. De eerste vermelding van Sclautis situeert zich in 639 (GYSSELING 1974: 11). De schriftelijke bronnen wijzen evenzeer op het potentieel van de nabije omgeving.

Op de Ferrariskaart uit de late 18de eeuw staan de Sint-Bernadettestraat en de aftakking van de Waterstraat reeds gekarteerd. Het projectgebied bevindt zich in akkerland dat er net ten oosten van bevindt. Er zijn geen sporen van bewoning of grachten te bekennen. Op de latere kaarten (Popkaart uit derde kwart 19de eeuw, Atlas der Buurtwegen uit 1841 en de kaart van Vandermaelen van rond het midden van de 19de eeuw) is de situatie nog grotendeels ongewijzigd, nog steeds is de meest nabije bewoning toch enige afstand van het projectgebied verwijderd. De percelering van vandaag volgt grotendeels de hoofdlijnen uitgezet in deze periode.

5. Tijds kader

Het terreinwerk van het archeologische vooronderzoek werd op vrijdag 30 oktober uitgevoerd door archeologen Johan Hoorne en Frederik De Kreyger, bijgestaan door de kraanmachinist van Luc Willems bvba. Raph De Brant beschreef de bodemprofielen. Op dezelfde dag kon de graafkraan de uitgegraven proefsleuven terug dichtten. De verwerking werd uitgevoerd in de loop van de week van 3 november door hetzelfde projectteam, bijgestaan door Nele Heynssens. Dit rapport werd gefinaliseerd op 6 november.

6. Methodologie

Het doel van een vooronderzoek met proefsleuven is het terrein evalueren op aanwezigheid van archeologische sporen, en om de aard, datering en bewaring na te gaan. Met deze gegevens moet dan een afweging kunnen gemaakt worden of een vervolgonderzoek al dan niet noodzakelijk is. Om een goed inzicht te krijgen in het potentieel van het terrein moet in totaal 12,5% – verdeeld over 10% proefsleuven en 2,5% kijkvenster – opengelegd en gedocumenteerd worden.

Bij het project van Sint-Amandsberg – Staf Bruggenstraat diende rekening te worden gehouden met enkele externe factoren. Zo komen op het terrein vooral tegen de noordelijke en oostelijke zijwand nog bomen voor, waardoor het onmogelijk was in deze zones sleuven aan te leggen.

Figuur 7: Het aanleggen van proefsleuven was op sommige plaatsen moeilijk door de aanwezigheid van bomen

Bijkomend werd door de bouwheer gevraagd om de sleuven zo weinig mogelijk in de zones aan te leggen, waar de woonhuizen ingeplant zullen worden. Verspreid over het terrein zijn er zo vijf proefsleuven aangelegd, aangevuld met één klein kijkvenster. De sleuven zijn alle NO-ZW georiënteerd, op één na die N-Z geplaatst is. In totaal werd bijna 81m proefsleuf gegraven, goed voor een oppervlakte van 161,5 m² wat correspondeert met 12,92% van het projectgebied van 1250 m². Een bijkomende uitbreiding van de proefsleuf, het kijkvenster, was 14,4m² groot, wat overeenkomt met 1,15% van het projectgebied. In totaal werd met de proefsleuven en het kijkvenster iets meer dan 14% gerealiseerd.

De proefsleuven werden op voorhand uitgezet met behulp van een GPS-toestel. Een rupskraan van 18ton met tandenloze bak van 2m breed legde onder begeleiding van de archeologen de sleuven aan tot op het juiste niveau. De aangetroffen grondsporen werden opgeschaafd, gefotografeerd, ingemeten met een GPS-toestel en beschreven in een database op tabletpc. Elk

Figuur 8: Frederik meet een spoor om de databank in te vullen

Figuur 9: Het onderzoeksgebied met de aangelegde proefsleuven geprojecteerd op de kadastrale kaart. De nieuwe halfopen woningen zijn in rood aangeduid

spoor kreeg een uniek spoornummer toegekend, waarvan de twee eerste cijfers verwijzen naar de proefsleuf, en de twee laatste cijfers verwijzen naar een volgnummer. In twee proefsleuven werd ook een bodemprofiel gemaakt, waarbij de kraan over een beperkte lengte een iets diepere uitgraving maakt. Deze profielen werden ingemeten met GPS, en eveneens gefotografeerd en beschreven door Raph De Brant. Ook sleufwanden, hoogtes in en buiten de proefsleuf werden met GPS opgemeten. Twee sporen werden gecoupeerd, gefotografeerd, ingetekend en leeggehaald. De vondsten zijn bewaard in gripzakjes en voorzien van de projectcode (SAB-SBS-2015) en het spoornummer. De proefsleuven werden overlopen met een metaaldetector, maar zonder significant resultaat.

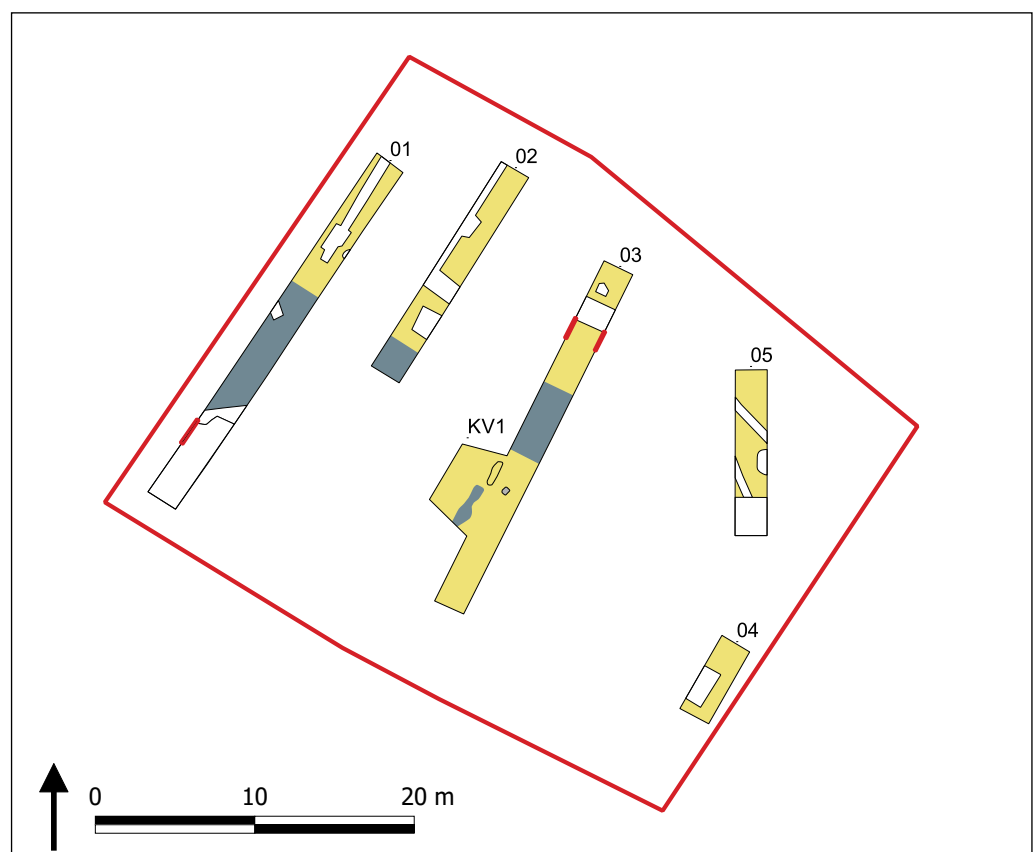
In de verwerkingsfase werden alle foto's geordend en benoemd. Een algemeen grondplan werd gemaakt in GIS op basis van de terreinopmetingen met het GPS-toestel. De database die al ten dele was ingevuld op het terrein werd vervolledigd met alle bijkomende informatie. De vondsten werden gewassen, gedetermineerd en gefotografeerd. Van elk van de proefsleuven werd een Harrismatrix opgesteld, waarin de relationele verhouding tussen sporen is aangegeven. Deze gegevens werden gesynthetiseerd en leidden tot deze rapportage.

7. Resultaten

Bij het archeologisch vooronderzoek in Sint-Amandsberg – Staf Bruggenstraat troffen de archeologen enkel grondsporen aan. Muurwerk ontbreekt, hoewel uitbraaksleuven met puin ook voorkomen. Het merendeel van de sporen is vrij recent, slechts één grondspoor is ouder en er is ook één niet-antropogeen spoor aangetroffen. In een eerste deel worden de bodemkundige vaststellingen en het natuurlijke spoor besproken, in een tweede deel volgen de antropogene sporen.

7.1. Bodemkunde en natuurlijke sporen

Op de bodemkaart staat het terrein als OB gekarteerd, wat wil zeggen dat er geen kartering voor handen is. De naburige gronden zijn een Sdp bodem, ofwel een matig natte lemige zandbodem zonder profielontwikkeling, en een Zcc(h) bodem, ofwel een matig droge zandbodem met

Figuur 10: De proefsleuven met aanduiding van alle sporen. De gemaakte bodemprofielen zijn in rood aangeduid, de gereduceerde bodem in grijsgroen

Figuur 11: Bodemprofiel 1 in proefsleuf 3

Figuur 12: Bodemprofiel 2 in proefsleuf 3, met ophogingspakket en onderkant B-horizont

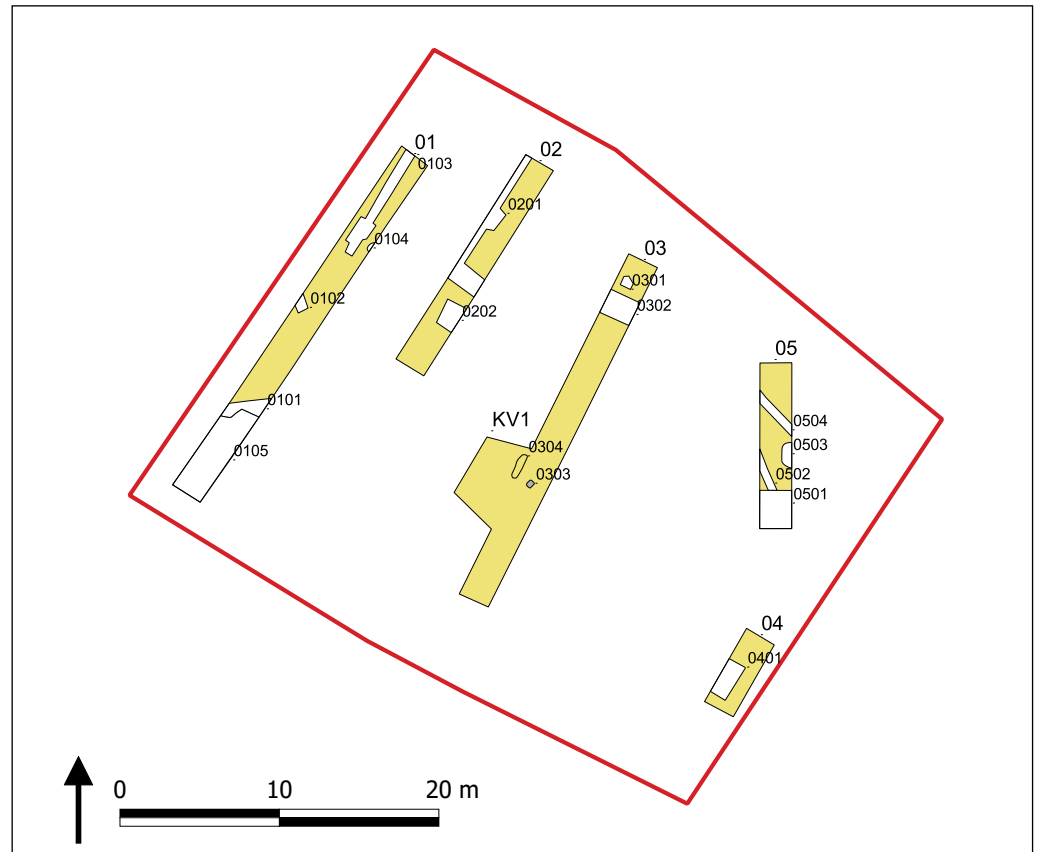
Figuur 13: Windval 0304

verbrokkelde textuur B-horizont (die sterk gevlekt is). De dichtstbijzijnde bodemkundige boring wijst op een ophoging van 1,2m, bovenop pleistocene opvulling van de Vlaamse Vallei (Boring kb22d55e-B58).

Er zijn twee bodemprofielen gemaakt met de kraan, maar bij één werden beide kanten geregistreerd (door de aanwezigheid van een mogelijke verstoring). De bodemprofielen zijn vrij gelijkaardig. PS03 BP2 vertoont bovenaan van 0 tot -0,20m een donkergrijsbruine laag met organisch materiaal (A0), met daaronder van -0,20 tot -0,33m een homogeen lichtbruin artificieel ophogingspakket (X1), van -0,33 tot -0,64m een heterogeen lichtbruin tot zwart artificieel ophogingspakket (X2), van -0,64 tot -0,72m een heterogeen lichtbruin lemig zandig pakket met fijne Fe-bandjes, wat mogelijk de restant is van een oude, verwijderde B-horizont (B), van -0,72 tot -0,85m een kleig zandig pakket met sterke ijzeraanrijking (C1), en van -0,85 tot -1,19m een homogeen lichtgeel tot beige zand met sterke oxido-reductieverschijnselen (C2).

Hieruit kan afgeleid worden dat de oorspronkelijke bodem deels is afgegraven, waarbij de onderkant van de oude B-bodem nog net zichtbaar is. Daarboven is een ophogingspakket van ongeveer 0,60m gelegd. Dit pakket lijkt dikker in de NW-hoek van het terrein en minder dik

*Figuur 14: Het grondplan met aanduiding van alle sporen.
Recente sporen zijn wit ingekleurd, niet-dateerbare in grijs en natuurlijke doorzichtig*

in het ZO. In het ophogingspakket is slechts in de bovenste 0,20m sprake van een vernieuwde bodemwerking, met name losse textuur met organisch materiaal. Tussen 0,33 en 0,64m diep is het ophogingspakket kleiïg, slecht waterdoorlatend en gereduceerd. Hierdoor vormde zich boven dit pakket een ijzerbandje en manifesteren de roestverschijnselen zich pas onder dit pakket.

De hoogtes van het maaiveld variëren licht. Het stuk dat was afgebroken bleek sowieso een stukje lager te liggen met hoogtes die tussen 6,40 en 6,49m TAW liggen, maar deze zone refereert sowieso niet naar een oorspronkelijk niveau. Het maaiveld van de rest van het perceel situeert zich tussen 6,70 en 6,90m TAW, waarbij de noordwestelijke kant en het centrale gedeelte eerder ietsje lager gelegen zijn en het niveau lichtjes oploopt richting oosten of zuidoosten, waar de hoogste waarden zich situeren. Het archeologische niveau bevindt zich tussen 5,60 en 6,24m TAW. Opnieuw is de noordwestelijke zone lager gelegen, en zitten de hoogste stukken centraal en vooral in het zuidoosten. Er is duidelijk een minder dik pakket opgehoogd richting het zuidoosten.

Op het terrein is op bepaalde plaatsen ook een reductie van de bodem ontstaan. Door het gebrek aan zuurstofdoorlatendheid krijgt de bodem een blauwe verkleuring. Op dit terrein komen vooral in het noordwestelijke gedeelte dergelijke zones voor, wat te wijten is aan vroegere verhardingen.

Sporen van natuurlijke aard komen voor in heel verscheiden vormen. Het kan gaan om opgevulde gangen, hollen en galerijen van kleine en middelgrote dieren of planten, maar eveneens kan het gaan om grondverkleuringen die ontstaan als een boom door de wind omvalt en de wortelpartij een stuk van de bodem optilt. Deze sporen, ofwel windvallen, laten een kenmerkend nier- of sikkelvormig spoor na in het vlak. In het kijkvenster bij proefsleuf 3 is wellicht een dergelijke windval vastgesteld. Spoor 0304 is langgerekt ovaal met een afmeting van 1,63 op 0,50m. In doorsnede was deze amper nog bewaard, met een maximale diepte van 0,02m onder het vlak.

Figuur 15: Zicht op greppel 0103 vanuit het NO

Figuur 16: Greppel 0103 vanuit het ZW

Figuur 17 (links) en 18 (rechts):
Twee formaten recente
bloempotten uit spoor 0103

7.2. Antropogene sporen

Tijdens het project zijn enkel grondsporen aangetroffen. Het gaat in totaal om 15 sporen verspreid in de vijf proefsleuven. Grondsporen zijn littekens in de bodem, ze ontstaan als de textuur van de natuurlijke bodem doorbroken wordt door bijvoorbeeld de aanleg van een kuil of gracht door de mens, en daar een andere opvulling in komt. Daardoor blijven bodemingrepen steeds herkenbaar. Tijdens dit onderzoek werden 14 recente sporen en 1 ouder spoor aangetroffen.

In proefsleuven 1, 2 en 5 zijn grote, ingrijpende recente sporen opgemerkt. In proefsleuf 3 en 4 zijn ze minder ingrijpend, maar eveneens aanwezig. Het gaat over diverse soorten sporen. De grootste recente verstoring lijkt een vergraving (spoor 0101 en 0105) die minstens 7m doorloopt in het zuiden van proefsleuf 1.

Er komen een aantal greppels voor verspreid over het terrein. In sleuf 1 gaat het over spoor 0103, een NO-ZW georiënteerde greppel van 0,50m breed, die ten minste over 7m gevolgd kan worden tot de noordelijke korte sleufwand. Dicht tegen het zuidelijke uiteinde vertoont dit spoor een verbreding tot 0,9m. In de opvulling van deze greppel zat recent bouwpuin, maar ook heel wat bloempotten. Er werden twee types bloempotten, een kleinere en een grotere aangetroffen. Spoor 0201 vertoonde een gelijkaardige vulling, met ook vlak glas in de vulling. Deze greppel loopt parallel aan 0103, maar maakt een hoek richting zuidoosten. Mogelijk zijn dit uitbraaksleuven van waar ooit een fundering van een (bij)gebouw was.

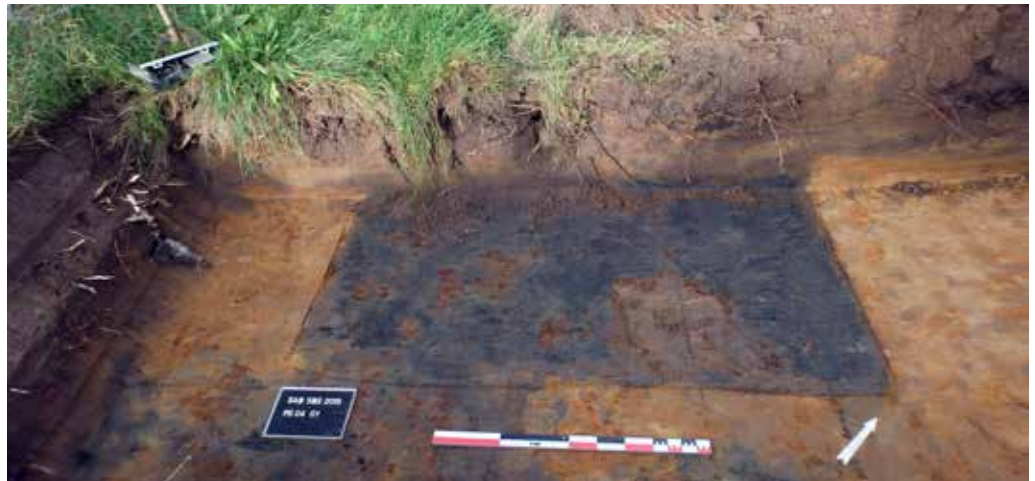
Sporen 0504 en 0502 zijn wellicht een ander soort greppel, met een oriëntatie die eerder NW-ZO tot NNW-ZZO gericht is. Op basis van de scherpe aflijning en de vulling zijn ze ook als recent te beschouwen.

Figuur 19: Opname vanuit het ZO van proefsleuf 02, met op de voorgrond kuil 0202

Figuur 20: Industrieel wit aardewerk met blauwe versiering

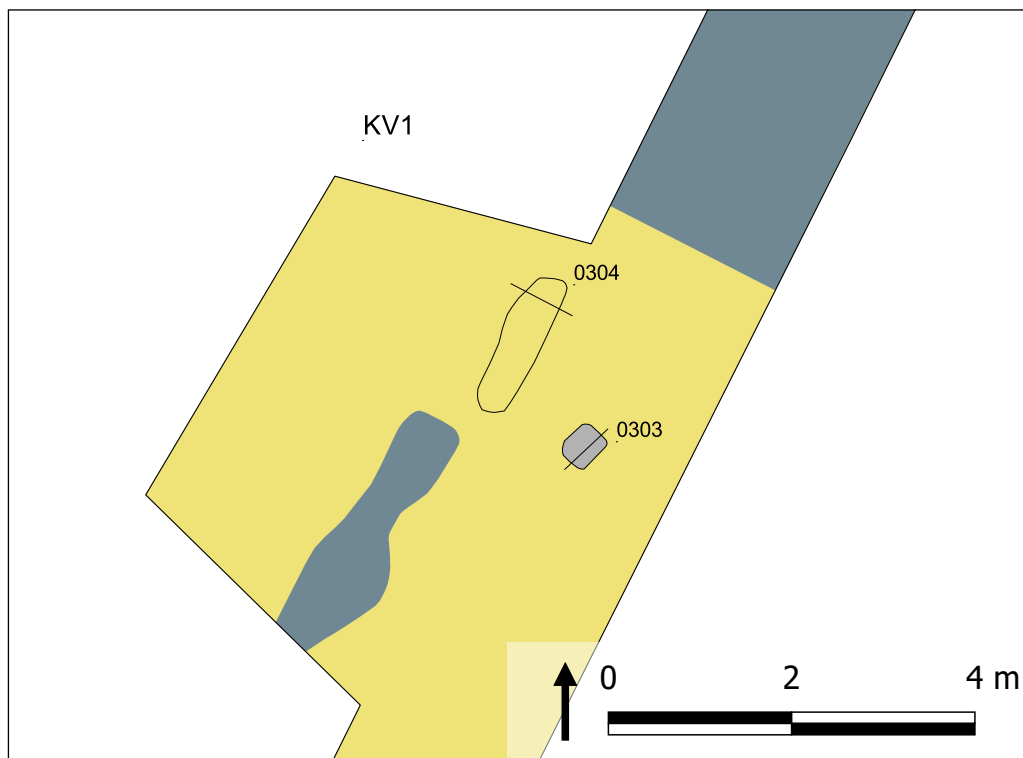
Figuur 21: Spoor 0401 zoals aangesneden in de proefsleuf

Verspreid over het terrein komen ook nog een aantal middelgrote tot grote kuilen voor. In sleuf 2 is kuil 0202 gesitueerd. Dit spoor is slechts ten dele aangesneden maar is 1,75m breed en is minstens 1,24m lang. Uit de vulling werden enkele wand- en bodemfragmenten in industrieel wit aardewerk gerecupereerd, met in blauw afgebeelde windmolen. Ook dit is een vrij recente vondst. Mogelijk is 0302 ook een recente kuil, hoewel het ook een brede greppel kan zijn. Spoor 0302 werd door de sleuf gesneden en is 1,60m breed (en minstens 2m lang). Spoor 0401 is een gedeeltelijk aangesneden rechthoekige kuil van 2,44m lang en minstens 1,12m breed. Gezien de vulling betreft het een recent spoor. Ook spoor 0501 kan een recente grote kuil zijn, maar bevatte wel een metalen buis. Dit spoor is minstens 2,4 op minstens 2m groot. Net ten noorden ervan ligt 0503, een recent spoor dat in het vlak een afgerond rechthoekige vorm lijkt te hebben met een minimale breedte van 0,62m en een lengte van 1,58m.

Kleinere recente sporen komen voor centraal in proefsleuf 1 met spoor 0102 en tegen het noordelijke uiteinde van sleuf 3 met spoor 0301. Deze sporen zijn ongeveer 0,70m in doorsnede.

Figuur 22: Zicht op het kijkvenster als uitbreiding op proefsleuf 3

Figuur 23: Detailgrondplan van het kijkvenster met centraal paal 0303, windval 0304 en gereduceerde bodems

Figuur 24 (links) en 25 (rechts): Paalspoor 0303 in het vlak en in doorsnede

Ook spoor 0104 dat slechts zeer gedeeltelijk is aangesneden lijkt geen groot spoor te zijn. De aard van alle bovenstaande recente sporen achterhalen is onmogelijk, het kan gaan over alle soorten graafwerk zoals uitgebroken funderingen, afvalkuilen, afvalkuilen of zandwinningskuilen.

Slechts op één plaats bevindt zich een oudere structuur. Spoor 0303 bevindt zich ongeveer centraal in proefsleuf 3. In het vlak tekent het spoor zich af als een afgeronde rechthoek van 0,44 op 0,35m groot. In doorsnede was het spoor nog tot ongeveer 0,23m onder het vlak bewaard. De vulling was heterogeen bruin tot lichtbruin zand. Gezien de grootte en de vorm lijkt het te gaan over een paalspoor. Er konden geen vondsten gerecupereerd worden uit de vulling, een datering is bijgevolg onmogelijk. Om te verifiëren of dit paalspoor eventueel tot een grotere structuur zou behoren, werd een kijkvenster aangelegd. Hierbij werden geen bijkomende palen aangetroffen. Of dit spoor zelf geïsoleerd is gelegen, behoort tot een geïsoleerde structuur of dat een oorspronkelijk grotere nederzetting niet goed bewaard is, blijkt niet uit dit vooronderzoek.

8. Conclusies en aanbevelingen

Op een terrein van ongeveer 1250m² langs de Staf Bruggenstraat in Sint-Amandsberg werd door Stadsarcheologie Gent een archeologisch vooronderzoek geadviseerd voor het ontwikkeld werd tot vier woningen. Het terreinwerk vond plaats op 30 oktober, de verwerking van 3 tot 6 november. Er werden vijf proefsleuven en één kijkvenster aangelegd, goed voor iets meer dan 14% van het projectgebied. Er werden voornamelijk recente sporen aangetroffen, op één niet dateerbaar paalspoor na. Het kijkvenster leverde echter geen bijkomende sporen op. Gezien het volledig ontbreken van andere indicaties van relevante sporen op het projectgebied is een archeologisch vervolgonderzoek niet aangewezen.

Bibliografie

DYSELINCK T., 2013. *Gent, Hogeweg. Vlakdekkende opgraving*. BAAC rapport A-11.0045.

GYSSELING M., 1974. *Geschiedenis van Oostakker en St.-Amandsberg tot 1794*. Oostakker.

LALOO P. & BLANCHAERT H., 2010. *Gent-Hogeweg. Archeologisch proefsleuvenonderzoek 19/05-08/06/2010*. GATE-rapport 4.

RAVESCHOT P., SEMEY J. & VANMOERKERKE J., 1984. Circulaire structuren aan de Hogeweg. *Stadsarcheologie* 8-1: 1-35.

REYNS N., BRUGGEMAN J. & CLEDA B., 2014. *Archeologisch vooronderzoek Gent - Sint-Bernadettestraat*. Rapporten All-Archeo bvba 207.

REYNS N. & DIERCKX L., 2014. *Archeologisch vooronderzoek Sint-Amandsberg (Gent)-Ombeekhof – Ombeekstraat*. Rapporten All-Archeo 208.

SMET J. & VAN GOIDSENHOVEN W., 2013. *Archeologisch Vooronderzoek Lijnmolenstraat (Gent)*. Ruben Willaert Rapport 55.

